

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. о. декана факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

(вказати назву структурного підрозділу)

Тетяна МИРОШНИЧЕНКО

(вказати П.І.Б керівника)

“ ” 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тероризм у сучасній системі міжнародних відносин

рівень вищої освіти : другий (магістерський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародно-політична регіоналістика»

спеціалізація

вид дисципліни : за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна 28 серпня 2024 року, протокол № 19

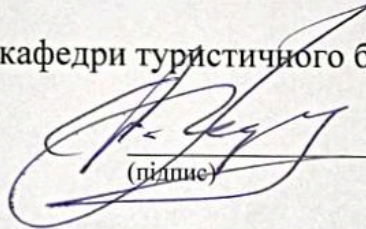
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

доктор історичних наук, професор, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Сергій ЛИМАН

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від 27 серпня 2024 року, №20

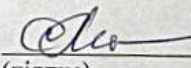
Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародно-політична регіоналістика» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

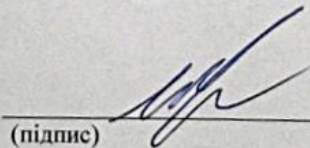
Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародно-політична регіоналістика» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

 проф. Сергій ЛИМАН
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від 28 серпня 2024 року № 16

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

доц. Олена МИКОЛЕНКО

(підпис)

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. о. директора ІІІІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

(вказати назву структурного підрозділу)

Микола ПИСАРЄВСЬКИЙ

(вказати П.І.Б керівника)

“ _____ ” _____ 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Тероризм у сучасній системі міжнародних відносин

рівень вищої освіти : другий (магістерський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародно-політична регіоналістика»

спеціалізація

вид дисципліни : за вибором

Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

17 вересня 2024 року, протокол № 2

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доктор історичних наук, професор, професор кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу Сергій ЛИМАН

Програму схвалено на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

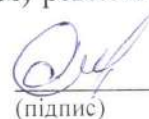
Протокол від 3 вересня 2024 року № 1

Завідувач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

 доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародно-політична регіоналістика» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

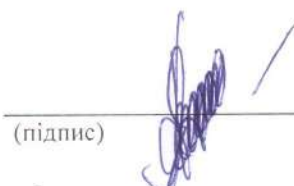
Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародно-політична регіоналістика» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

 проф. Сергій ЛИМАН
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від 17 вересня 2024 року, №1

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

 доц. Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Тероризм у сучасній системі міжнародних відносин» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародно-політична регіоналістика», підготовки магістра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування у студентів системних знань щодо передумов та причин виникнення тероризму, його видів, течій та етапів розвитку, впливу на міжнародну систему, усвідомлення необхідності об'єднання зусиль світової спільноти для боротьби з його проявами.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Тероризм у сучасній системі міжнародних відносин»:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

- формування наступних спеціальних компетентностей:

Передбачені Стандартом вищої освіти МОН України

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

Передбачені робочою групою:

СК12. Здатність виявляти та аналізувати традиції політичної поведінки

країн Західної, Північної, Центрально-Східної Європи, основних міжнародних гравців регіону (Великої Британії, Німеччини, Франції), а також країн Східної, Південно-Східної, Південної, Центральної Азії, Близького та Середнього Сходу та Африки регіональні конфлікти та пов'язані із ними питання безпеки.

СК13. Здатність аналізувати та оцінювати процеси прийняття зовнішньополітичних рішень, визначати пріоритетні напрямки зовнішньополітичного партнерства України з провідними країнами та міжнародними організаціями, використовувати комунікативні засоби для позитивного просування іміджу України серед цільових зарубіжних аудиторій.

Формування наступних м'яких навичок (soft skills):

- Креативність;
- Командний інтелект;
- Системність та швидкість мислення;
- Медіаграмотність та інформаційна гігієна.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
2-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
72 год.	-
Індивідуальні завдання	
-	-

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання** :

Передбачені Стандартом вищої освіти МОН України

РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної

безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

Результати навчання, передбачені робочою групою:

РН16. Складати комплексну експертно-аналітичну характеристику ключових європейських регіонів та гравців, визначати та прогнозувати стан міжнародних відносин в регіоні та політичний вплив Європи у сучасному світі.

РН17. Застосувати сучасні інструменти реалізації зовнішньої політики (публічна дипломатія, культурна політика, актори «поза суверенітетом» та ін.), спрямовані на активізацію міжнародного співробітництва України з провідними європейськими країнами та регіонами.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ. Теоретичні основи дослідження поняття тероризму

Загальна характеристика тероризму. Походження терміну «тероризм». Феномен тероризму. Ознаки тероризму. Об'єктивні та суб'єктивні причини виникнення та поширення тероризму. Мотиви тероризму. Типологія сучасного тероризму. Види тероризму. Класифікація тероризму за спрямованістю.

Тема 2. Історичні витоки та етапи розвитку міжнародного тероризму (до сер. ХХ ст.)

Поняття державний терор. Тероризм у добу Давнини. Діяльність терористичної секти сикаріїв. Тероризм Середньовіччя. Релігійне середньовічне насильство. Асасини – бойова організація мусульманської секти ісмаїлітів. Індійська секта «душителів». Терор доби Реформації та Контрреформації. Революційний терор Французької революції 1789-1794 рр. Системний тероризм другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Революційний тероризм. Терористичний акт як привід до початку Першої світової війни. Тоталітаризм як форма державного тероризму. Більшовицький переворот 1917 р. та радянський червоний терор. Фашистський та нацистський державний терор 20-х – першої половини 40-х рр. ХХ ст.

Тема 3. Сутність та характеристика сучасного міжнародного тероризму

Гене́за терористичних ідей. Міжнародний тероризм як специфічна форма тероризму. Особливості сучасного міжнародного тероризму. Суб'єкти вчинення та об'єкти спрямованості. Різновиди міжнародного тероризму. Теракти міжнародного характеру. Форми міжнародної терористичної

діяльності. Хімічний тероризм. Біологічний тероризм. Ядерний тероризм. Екологічний тероризм. Інформаційний тероризм. Міжнародний тероризм як продукт глобалізації та глобальна проблема.

Тема 4. Ісламізм, тероризм та екстремізм в країнах Азії та Африки

Релігійний чинник у зовнішній політиці країн Сходу. Ісламський фундаменталізм та інші форми релігійного екстремізму у сучасному світі. Ісламський фундаменталізм та міжнародний тероризм. Формування політичного ісламу (ісламізму). Міжнародна терористична діяльність ісламістів. Поширення ісламізму серед ісламської молоді. Рух «Брати мусульмани». ХАМАС. «Хезбола». «Ісламський джихад». Рух «Талібан». «Аль-Каїда». Роль ісламістів в подіях «Арабської весни». Феномен і терористична діяльність Ісламської держави (ІД).

Тема 5. Тероризм в країнах Європи та Америки

Особливості європейського тероризму. Міжнаціональне протистояння в Іспанії. Діяльність баскської сепаратистської організації ЕТА. Тероризм в Італії. «Червоні бригади». Етнічні та конфесійні конфлікти в Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії. Терористична діяльність Ірландської республіканської армії. Французькі терористичні організації ОАС та «Пряма дія». Лівий та правий тероризм у Німеччині. Діяльність РАФ («Фракції Червоної армії»). Тероризм на Балканах. Терористична діяльність ісламістів в країнах Європи та Америки.

Тема 6. Інформаційний тероризм

Причини ескалації інформаційного тероризму. Суб'єкти інформаційного тероризму. Види інформаційного тероризму. Інформаційно-психологічний тероризм. Інформаційно-технічний тероризм. Інформаційний тероризм як інструмент гібридної війни.

Тема 7. Міжнародна співпраця і напрями протидії тероризму

Правова основа та принципи протидії міжнародному тероризму. Суб'єкти протидії тероризму. Діяльність міжнародних організацій в боротьбі з тероризмом. Структури ООН з протидії міжнародному тероризму. Напрями діяльності Інтерполу та Цільової групи по здійсненню контртерористичної стратегії. Резолюція ООН по боротьбі з тероризмом. Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу. Шанхайська Конвенція про боротьбу з тероризмом, сепаратизмом і екстремізмом. Декларація ООН 60/43 «Про заходи для ліквідації міжнародного тероризму». Міжнародна конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом. Створення та напрями діяльності ФАТФ. Боротьба проти тероризму регіональних організацій та воєнно-політичних альянсів. Контртерористична політика ЄС, НАТО, ШОС.

Тема 8. Особливості боротьби з міжнародним тероризмом в Україні

Причини та прояви тероризму. Етапи антитерористичної політики України. Законодавство України в сфері протидії тероризму. Закон України «Про боротьбу з тероризмом». Координація антитерористичної діяльності правоохоронних органів України. Завдання Антитерористичного центру при СБУ. Міжнародне співробітництво України у сфері боротьби з тероризмом. Антитерористична операція. Напрями боротьби України проти тероризму в умовах російсько-української війни.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вступ. Теоретичні основи дослідження поняття тероризму	15	4	2			9						
Тема 2. Історичні витоки та етапи розвитку міжнародного тероризму (до сер. ХХ ст.)	15	4	2			9						
Тема 3. Сутність та характеристика сучасного міжнародного тероризму	15	4	2			9						
Тема 4. Ісламізм, тероризм та екстремізм в країнах Азії та Африки	15	4	2			9						
Тема 5. Тероризм в країнах Європи та Америки	15	4	2			9						
Тема 6. Інформаційний тероризм	15	4	2			9						
Тема 7. Міжнародна співпраця і напрями протидії тероризму	15	4	2			9						
Тема 8. Особливості боротьби з міжнародним тероризмом в Україні	15	4	2			9						

Усього годин	120	32	16			72					
---------------------	-----	----	----	--	--	----	--	--	--	--	--

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Теоретичні основи дослідження поняття тероризму	2
2	Тема 2. Історичні витoki та етапи розвитку міжнародного тероризму (до сер. ХХ ст.)	2
3	Тема 3. Сутність та характеристика сучасного міжнародного тероризму	2
4	Тема 4. Ісламiзм, тероризм та екстремiзм в країнах Азії та Африки	2
5	Тема 5. Тероризм в країнах Європи та Америки	2
6	Тема 6. Інформаційний тероризм	2
7	Тема 7. Міжнародна співпраця і напрями протидії тероризму	2
8	Тема 8. Особливості боротьби з міжнародним тероризмом в Україні	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Вступ. Теоретичні основи дослідження поняття тероризму Розширити лекційний матеріал інформацією про об'єктивні та суб'єктивні причини виникнення та поширення тероризму	9
2	Історичні витoki та етапи розвитку міжнародного тероризму (до сер. ХХ ст.) Проаналізувати ступень впливу діяльності бойової організації мусульманської секти ісмаїлітів на міжнародні відносини на Близькому Сході	9
3	Сутність та характеристика сучасного міжнародного тероризму Розглянути на конкретних прикладах головні прояви сучасного ядерного тероризму	9
4	Ісламiзм, тероризм та екстремiзм в країнах Азії та Африки Дослідити причини поширення ісламiзму серед ісламської молоді	9
5	Тероризм в країнах Європи та Америки Проаналізувати причини та етапи терористичної діяльності Ірландської республіканської армії	9
6	Інформаційний тероризм Розширити лекційний матеріал інформацією про причини ескалації інформаційного тероризму	9
7	Міжнародна співпраця і напрями протидії тероризму Зробити порівняльний аналіз контртерористичної політики ЄС, НАТО, ШОС	9
8	Особливості боротьби з міжнародним тероризмом в Україні Лекційний матеріал доповнити інформацією про міжнародне співробітництво України у сфері боротьби з тероризмом	9
	Разом	72

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання.

Методи навчання, як впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності викладача та студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань, реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Прийоми навчання (конкретні дії викладача та студентів), спрямовані на реалізацію вимог методів. Засоби навчання – різноманітне навчальне обладнання, яке використовується у системі пізнавальної діяльності, зокрема, технічні засоби.

7.1. Словесні методи навчання:

- лекція;
- бесіда;
- розповідь;
- пояснення.

7.2. Наочні методи навчання:

- ілюстрація;
- демонстрація.

7.3. Практичні методи навчання:

- метод роботи з письмовими джерелами;
- метод роботи з аудіо/відеоматеріалами;
- практичні заняття.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Тероризм у сучасній системі міжнародних відносин» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий.

Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на проблемних лекціях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються при визначенні підсумкової залікової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- письмового експрес-контролю;
- колоквіум;
- тестові завдання;
- виконання творчих завдань;
- розв'язування ситуаційних задач;

– виконанням індивідуальної роботи (реферати, доповіді, інформаційні повідомлення, аналітичні огляди, підготовка мультимедійних презентацій).

Критерії оцінювання з дисципліни виглядають наступним чином:

№ з\п	Загальна (максимальна) кількість балів	Складові до загальної кількості балів	Вид роботи
Тема 1	7	6	виступ на семінарському занятті / доповідь або підготовка презентації за темою
		1	доповнення, уточнення, активне обговорення після виступу іншого студента
Тема 2	7	6	виступ на семінарському занятті / доповідь або підготовка презентації за темою
		1	доповнення, уточнення, активне обговорення після виступу іншого студента
Тема 3	7	6	виступ на семінарському занятті / доповідь або підготовка презентації за темою
		1	доповнення, уточнення, активне обговорення після виступу іншого студента
Тема 4	7	6	виступ на семінарському занятті / доповідь або підготовка презентації за темою
		1	доповнення, уточнення, активне обговорення після виступу іншого студента
Тема 5	8	6	виступ на семінарському занятті / доповідь або підготовка презентації за темою
		2	доповнення, уточнення, активне обговорення після виступу іншого студента
Тема 6	8	6	виступ на семінарському занятті / доповідь або підготовка презентації за темою
		2	доповнення, уточнення, активне обговорення після виступу іншого студента
Тема 7	8	6	виступ на семінарському занятті / доповідь або підготовка презентації за темою
		2	доповнення, уточнення, активне обговорення після виступу іншого студента

Тема 8	8	6	виступ на семінарському занятті / доповідь або підготовка презентації за темою
		2	доповнення, уточнення, активне обговорення після виступу іншого студента

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 40 хвилин.

Вміст залікового білета й оцінювання відповідей на заліку:

Тестові питання – 40 балів (40 питань по 1 б. за кожну правильну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

9. Критерії оцінювання

Поточний контроль є складовою системи організації навчального процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого розділу дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремий розділ включає завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо. Оцінка за розділ – це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим розділом.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, підсумкового контролю за підсумками вивчення розділу. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на семінарських заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Тероризм у сучасній системі міжнародних відносин».

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку в 1 семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40.

Студент допускається до підсумкового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав не менше 20 балів.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового

контролю. Загальна сума балів поточних і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Оцінка студента за підсумками вивчення розділу складається за результатами поточного контролю за підсумками вивчення розділу та під час проведення семінарських занять.

За виступ на семінарському занятті студент може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого студента) до 6–8 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, підготовка презентації або доповіді за темою, яка була задана викладачем, за умови, що доповідь (презентація) відповідає вимогам щодо його змісту, обсягу та оформлення) балів.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота									Всього	Залік	Сума
семі нар	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
макс. бал	7	7	7	7	8	8	8	8	60	40	100

T1, T2 ... – теми семінарів

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії поточного оцінювання знань студентів
6	Відповідь студента є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; відповідь обов'язково супроводжується презентацією; студент активно працює протягом усього семінарського заняття, демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, а також знання спеціальної літератури, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, впевнено відповідає на додаткові запитання.
5	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; відповідь супроводжується презентаційним матеріалом; під час відповіді допущені не суттєві помилки.
4	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст питань; відповідь супроводжується презентацією; у процесі підготовки доповіді студентом було використано основну літературу, відповідаючи на запитання студент виявляє знання лекційного матеріалу, в процесі викладання деяких позицій не вистачає достатньої глибини та

	аргументації; студент не впевнено відповідає на додаткові запитання, допускаючи, при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3	В цілому студент володіє навчальним матеріалом, під час усних виступів та письмових відповідей викладає його основний зміст, виявляє знання лекційного матеріалу виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; під час підготовки відповіді не була використана рекомендована література; у відповіді допущено суттєві неточності та помилки.
2	Бали нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, втім, відсутні глибокий та всебічний аналіз представленого матеріалу, а також його обґрунтування та аргументація; студент не проявляє активності на практичних заняттях, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.
1	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Біла книга 2021. Оборонна політика України. Київ: Міністерство оборони України, 2022. 120 с.

2. Біленчук П. Д. Міжнародний тероризм: консолідований аналіз забезпечення безпеки. Навчальний посібник / П. Д. Біленчук, А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський. К.: ННІПСК КНУВС, 2009. 72 с.

3. Біленчук П. Д. Сучасний тероризм: світові, вітчизняні та регіональні тенденції. Навч. посіб / П. Д. Біленчук, В. В. Кравчук, О. В. Кравчук, В. М. Кулик. Хмельницький: Хм.ЦНТЕІ, 2008. 212 с.

4. Виклики тероризму в Україні та адекватні концепти державної безпеки: навчальний посібник / [І. М. Рижов, Л. М. Стрельбицька, М. П. Стрельбицький, В. І. Строгий]. Київ: Центр навч.,наук. та період. вид. НА СБ України, 2015. 172 с.
5. Гарасимів Т. З., Тиндик Н. П. Тероризм: теоретико-прикладні аспекти. Львів : ЛьвДУВС, 2011. 328 с.
6. Гупта Д. К. Тероризм та політичне насильство: як їх розуміти / пер. з англ. Н. Гайдукевич. К: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2018 . 400 с.
7. Гуцало М. Організація протидії сучасному тероризму: навчальний посібник / М. Гуцало. К.: Аратта, 2009. 263 с.
8. Давуд А. П. Міжнародний тероризм і його вплив на світову політику. Одеса, 2006. 121 с.
9. Канцір В. С. Тероризм у сучасному глобалізаційному просторі: філософсько-правовий вимір: монографія / В.С. Канцір. – Львів: Край,2011. 558 с.
10. Книш М. Глобальні проблеми людства: Навч. посібник / М. Книш, Л. Котик. Львів: Простір-М, 2021. 130 с.
11. Кудінов С. С., Рижов І. М., Івахненко О. А. Основи антитерористичної безпеки соціальних систем: моногр. Київ: Кафедра, 2017. 212 с.
12. Кудінов С. С., Рижов І. М., Романов М. С. Основи терорології. Навчальний посібник. Острог: Національний університет “Острозька академія”, 2019.200 с.
13. Мир та безпека. Концепція зовнішньої політики України. Експертні рекомендації / Під заг. ред. Є. Габер, С. Корсунського, Г. Шелест. К., 2020. 107 с.
14. Рижов І. М. Базові концепти антитерористичної безпеки : монографія / Нац. акад. Служби безпеки України. Київ : Нац. акад.СБУ, 2016. 327 с.
15. Рижов І. М., Кудінов С. С., Івахненко О. А. Основи антитерористичної безпеки соціальних систем: монографія. Київ: Кафедра, 2017. 212 с.
- 16.Станчев М. Третя світова: битва за Україну / М. Станчев, Ю. Фельштинський. Київ: Наш Формат, 2022. 408 с.
17. Сучасний тероризм – причини і прояви / Н. А. Агаєв, М. О. Карпов, О. Ф. Хміляр, В. В. Єфімова. К.: Молода нація, 2005. 110 с.
18. Тероризм: теоретико-прикладні аспекти: навчальний посібник / кол. авторів; за заг. ред. проф. В.К. Грищука. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 328 с.
19. Тероризм: кримінологічна детермінація і кримінально-правова протидія: монографія / В. В. Середа, І. Р. Серкевич; за заг. ред. В. С. Канціра. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 188 с.

Допоміжна література

- 1.Агаєв Н. А. Сучасний тероризм – причини і прояви / Н. А. Агаєв, М. О. Карпов, О. Ф. Хміляр, В. В. Єфімова. К. : Молода нація, 2005. 110 с.

2. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. доповідь / [Резнікова О. О., Місюра А. О., Дрьомов С. В., Войтовський К. Є.]; за заг. ред. О. О. Резнікової. К.: НІСД, 2017. 60 с.
3. Багрій-Шахматов Л.В. Постатейний науково-практичний коментар до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» Л.В. Багрій-Шахматов, С.І. Бердяга. К.: Юстиніан, 2006. 488 с.
4. Безрук О. О. Інституціональні проблеми системи міжнародної безпеки в умовах загрози збройних конфліктів / О. О. Безрук // Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки . 2021. №21. С. 4-14.
5. Близький Схід і Північна Африка як сфера інтересів України : аналіт. доп. / за ред. О. В. Литвиненка. Київ : НІСД, 2020. 85 с.
6. Вакулич В. Світ перед викликами тероризму: монографія / В. Вакулич. Кіровоград, 2005. 267 с.
7. Вовк С. Вплив тероризму на міжнародний туризм // Журнал європейської економіки. 2015. Т. 14. № 1. С. 37-50.
8. Грицак Н. І. Кібертероризм як сучасна загроза національної безпеки // Український тиждень. 2015. С. 466–468.
9. Данильченко Ю. Б. Тероризм: феномен, детермінація, протидія: дис. докт. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2018. 442 с.
10. Довгань О. Д. Забезпечення інформаційної безпеки в контексті глобалізації: теоретико- правові та організаційні аспекти : монографія. Нац. б-ка ім. В.І. Вернадського. К., 2015. 388 с.
11. Євтушок В.П. Особливості попередження злочинів, пов'язаних з тероризмом, в сучасних умовах (правові аспекти) / В.П. Євтушок, Д.Й. Никифорчук // Митна справа. 2002. № 1. С. 44–49.
12. Збройні конфлікти та політика безпеки в країнах Азії та Африки: навчально-методичний комплекс дисципліни для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство» / С. І. Лиман. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 40 с.
13. Ілляшенко А.В. Інформаційний тероризм як злочинна діяльність міжнародного масштабу / А.В. Ілляшенко, Ю.М. Кіяшко // Журнал східноєвропейського права. 2016. № 27. С. 94-100.
14. Капітоненко М. Міжнародні конфлікти / М. Капітоненко. К.: Либідь, 2009. 352 с.
15. Кудінов С. С. Актуальні проблеми формування у сучасному соціумі антитерористичної компетентності // Юридичний науковий електронний журнал. Запоріжжя. 2018. Вип. 6(98). С. 372–375.
16. Леонов Б. Д. Запобігання тероризму: кримінологічний аспект: монографія. Київ: Видавничий дім “АртЕк”, 2015. 435 с.

17. Лиман С. І. Оборонний пакт АUKUS : інструмент безпеки чи крок до загострення конфліктів в Індо-Тихоокеанському регіоні // Міжнародні економічні відносини. Сталий розвиток України в умовах глобалізації та Європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. ФЕНІКС-2022: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (31 травня 2022 року, м. Харків). Х., 2022. С. 93-95.

18. Лиман С. Військово-політична співпраця Франції та Кіпру в 2017-2022 рр. й проблеми регіональної безпеки // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародні відносини: Україна і світ в умовах воєнних викликів. (30 червня 2022 року). Суми, 2022. С. 31-34.

19. Лиман С. І. Історія міжнародних відносин та дипломатії (довестфальська доба) : навчальний посібник / С. І. Лиман, А. Ю. Парфіненко. Суми : Університетська книга, 2024. 700 с.

20. Локальні війни та збройні конфлікти другої половини ХХ століття (Історикофілософський аспект): Монографія / О. І. Гуржій, С. П. Мосов, Макаров В. Д. та ін. К.: Знання України, 2006. 356 с.

21. Мітрофанова О. О. Безпекова політика Франції в контексті терористичних атак 13 листопада 2015 р. // Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону: збірник наукових праць К., 2016. С. 41-47.

22. Науково-практичний коментар до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» / [В.А. Ліпкан, О.А. Івахненко, І.М. Рижов, В.В. Майоров]. К.: КНТ, 2009. 208 с.

23. Перепелиця Г.М. Україна-Росія: війна в умовах співіснування. К.: Видавничий дім «Стилос», 2015. 880 с.

24. Правові основи боротьби з тероризмом: збірник документів. К.: СБ України, 2006. 519 с.

25. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 497 с.

26. Сербіна К. ООН у боротьбі з міжнародним тероризмом // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 95(2). С. 144-145.

27. Шкурат І. В.. Теоретико-методичне обґрунтування. «міжнародний тероризм» як складника глобалізаційних процесів // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління. Т. 31 (70) № 2 2020 . 38-42.

28. Baev J. Bulgarian Foreign Intelligence Files on International Terrorism / J. Baev // Дриновський збірник. 2024. Том. 16. Р. 317-328.

29. Galtung J. The True Worlds. A Transnational Perspective. N.Y., 2020. 469 p.

30. Gray C. S. War, peace and international relations : an introduction to strategic history / Colin S. Gray. N.Y.: Routledge, 2007. 306 p.

31. Harmon C. C. Terrorism today. Great Britain, London: Rnank Cass, 2002. 315p.

32. Hoffman B. Inside Terrorism. / B. Hoffman. Columbia University Press, 2013. 432 p.

33. Lyman S., Bielousova M. Cyprus-France relations and problems of region security // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія "Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм". 2022. № 15. С. 8-14.

34. Nye J. Jr. Understanding Global Conflict and Cooperation: An Introduction to Theory and History (9th Ed.) / J. Jr. Nye, D. A. Welch. London : Pearson, 2013. 384 p.

35. Ritzer G., Dean P. Globalization: Conceptualization, Origins, and History. 2nd Edition. Oxford, 2019. 606 p.

36. Webel C., Galtung J. (Eds.). Handbook of Peace and Conflict Studies. N.Y.: Routledge, 2007. 406 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, інше методичне забезпечення

- 1) Бабій М. Сучасні виклики та загрози міжнародного тероризму. Міжнародні відносини, Серія «Політичні науки.» № 15. 2017. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3126
Бунчук М. М. Економічні причини і наслідки міжнародного тероризму // Аспекти публічного управління. 2016. № 1. С. 59–66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2016_1-2_93.
- 2) Біла книга 2021. Оборонна політика України. Київ: Міністерство оборони України, 2022. 120 с. URL: https://www.mil.gov.ua/content/files/whitebook/WhiteBook_2021_Draft_Final_03.pdf
- 3) Валевський О.Л., Ішмуратов АТ. Політичний конфлікт у сучасній Україні: культурні виміри, структура, принципи аналізу. URL: <http://www.geocities.com/Atiens/Academy/8474/co001.zip>
- 4) Глобальна та національна безпека : підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника. К. : НАДУ, 2016. 764 с. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/Slovník-GPNB.pdf>
- 5) Декларація ООН № 60/43 «Про заходи для ліквідації міжнародного тероризму» від 8 грудня 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg-995_f87
- 6) Доповідь Організації Об'єднаних Націй «Дослідження концепції безпеки» А / 40/553. Організація Об'єднаних Націй [сайт]. URL: <http://www.un.org/ga/40/docs/40res.shtm>
- 7) Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом від 27 січня 1977 р. URL.: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg-994_331
- 8) Забеліна І. О. Поняття та сутність політичних криз: історико-бібліографічний аналіз. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/564>
- 9) Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму від 16 травня 2005 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg-994_712

- 10) Міжнародна конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом від 15 грудня 1997 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg-995_374
- 11) Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму від 9 грудня 1999 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg-995_518
- 12) Міждержавна програма спільних заходів боротьби з тероризмом та іншими насильницькими проявами екстремізму на 2008–2010 роки (затверджена 5 жовтня 2007 р.). URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg-997_g42
- 13) Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 р. URL: Режим доступу:<http://zakon1.rada.gov.ua>.
- 14) Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 49/60 від 9 грудня 1994 р. «Декларація про заходи для ліквідації міжнародного тероризму». URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg-995_502
- 15) Шеренговський Д. В. Поняття та сутність міжнародного конфлікту в науці про міжнародні відносини. URL: <http://www.stattionline.org.ua/politologiya/30-politika/1345-ponyattyata-sutnist-mizhnarodnogo-konfliktu-v-nauci-pro-mizhnarodni-vidnosini.html>
- 16) Global Terrorism Overview: Terrorism in 2019. START Background Report. 2020. URL: https://www.start.umd.edu/pubs/START_GTD_GlobalTerrorismOverview2019_July2020.pdf.
- 17) Gray C. S. War, peace and international relations : an introduction to strategic history. N.Y.: Routledge, 2007. 306 p. URL: <https://www.routledge.com/War-Peace-and-International-Relations-An-introduction-to-strategic-history/Gray/p/book/9780415594875>
- 18) Huntington S. P., The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order, New York, Simon & Schuster, 1996/ URL. : <https://www.simonandschuster.com/books/The-Clash-of-Civilizations-and-the-Remaking-of-World-Order/Samuel-P-Huntington/9781451628975>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії **обставин непоборної сили** освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Тероризм у сучасній системі міжнародних відносин».